

Fællesbetingelser

Maj 2017

Christiansen & Essenbæk

Fællesbetingelser

Forord

Nærværende Fællesbetingelser udgør Christiansen og Essenbæk A/S' almindelige juridiske vilkår for aftaler med underentreprenører og -leverandører.

Dette gælder uanset hvilke betingelser, entrepriseform m.v. Christiansen og Essenbæk A/S selv måtte virke under i forhold til vores kunde (bygherren).

Betingelserne består af:

- Generelle Bestemmelser
- AB 92-relaterede Supplerende Bestemmelser

Indholdsfortegnelse

Forord	2
Generelle bestemmelser	4
Almene forhold	4
• Arbejdsmiljø og eksternt miljø.....	5
• Underentreprenørs ledelsesansvar	5
• Sikkerhedsarbejde.....	5
• Plan for sikkerhed og sundhed.....	5
• Uheld og ulykker m.v.	5
• Skiltning.....	6
• Dokumenteret miljøledelse	6
• Kemikalier	6
• Støv, støj mv.:.....	6
Kvalitetsstyring	7
• Kvalitetsplan.....	7
• Underentreprenørens kontrol og dokumentation.....	7
• Materialeansvar mv.	7
• Bygherreleverancer	7
• Drift- og vedligehold.....	8
Byggepladsforhold	8
• Adgangsforhold	8
• Hegn og vagt.....	8
• Firmaskiltning	8
• El og vand	8
• Skurby mv.....	9
• Oprydning.....	9
• Materialeoplag	9
Vejrligsforanstaltninger	9
Udsparinger, huller m.v.	10
Supplerende bestemmelser – tilføjelser til AB92	10
Aftalegrundlaget – Kapitel A	10
• Udbudsforhold § 2.....	10
• Tilbudsgrundlag § 3	10
• Ydelsesindhold §2 og 3.....	11

• Alternative ydelser	11
• Vedståelse af tilbud § 3, stk.5.....	11
• Aftalegrundlaget § 4.....	11
• Overdragelse af udførelsesret § 5	11
Sikkerhedsstillelse og forsikring – Kapitel B	12
Entreprisens udførelse – Kapitel C.....	12
• Projektgennemgang, kvalitetsstyring, prøver og kontrol m.m. § 11	12
• Risiko og vedligeholdelse § 12	12
• Risiko m.m. ved leveranceaftaler § 12	12
• Ændringsarbejder § 14	12
• Ændringsaftalen § 14	12
• Afregning ved ændringsarbejder m.v. § 14, stk.3	12
• Vejrligsforanstaltninger § 14.....	13
• Overtagelsessyn § 15 / § 20	13
• Byggemøder m.m. § 19	13
Bygherrens betalingsforpligtelser – Kapitel D	13
• Almindelige betalingsvilkår § 22	13
• Modregning § 23	14
Tidsfristforlængelse og forsinkelse – Kapitel E.....	14
• Vederlagsfri forcering § 24.....	14
• Ret til forskydning af tidsplan § 24 / § 27	14
• Tidsforskydning uden kompensation § 26 / § 27	14
Arbejdets aflevering – Kapitel F	15
• Indkaldelse m.v. til afleveringsforretning § 28.....	15
• Samlet aflevering § 28.....	15
Mangler ved arbejdet – Kapitel G	15
• Mangelfuld kvalitetsstyring m.v. § 30	15
• Afhjælpningsret og – pligt § 32	15
• Ansvarsophør ved byggeopdrag o.l. § 36.....	15
• Ansvarsperiode.....	15
1 og 5 års eftersyn – Kapitel H.....	16
• 1-års gennemgang § 37	16
• 5-års gennemgang § 38.....	16
Særligt om ophævelse – Kapitel I.....	16
• Hovedentreprenørens afbestilling § 40	16
• Gener for arbejds- eller eksternt miljø.....	16
• Illegal arbejdskraft, arbejdskonflikter m.m.....	16
Tvister – Kapitel J.....	16

Generelle bestemmelser

Almene forhold

Underentreprenøren/leverandøren skal, hvor intet andet er angivet, tillade kontrol af dennes styringssystemer for kvalitet, miljø og arbejdsmiljø. Overdrager underentreprenøren/leverandøren helt eller delvist opdraget til anden side (se hertil ad AB 92 § 5 stk. 4) indestår han for, at der ikke derved eller ved senere heraf afledt videreoverdragelse sker en forringelse af Christiansen & Esserbæk A/S's rettigheder og forudsatte håndhævelsesmuligheder. Dette gælder ikke mindst i relation til de mellem parterne vedtagne vilkår for arbejdsforhold og adfærd m.m. på pladsen – indledningsvis fremhæves bl.a.:

- At der aldrig må beskæftiges illegal arbejdskraft og at der kun beskæftiges arbejdskraft med lovligt arbejds- og opholdsgrundlag.
- At såfremt arbejdsforhold af den i nærværende udbud/kontrakt omhandlede art, enten ikke er omfattet af en kollektiv overenskomst eller en sådan dog ikke positivt er tiltrådt, må løn- og arbejdsvilkår hos underentreprenøren eller dennes underentreprenører ikke være mindre gunstige end de kår, som i almindelighed bydes arbejdstagere, der på udførelsesstedet præsterer arbejder af tilsvarende art.
- På forlangende skal der kunne forevises dokumentation for at medarbejderne har overenskomstmæssige løn og ansættelsesvilkår.
- På forlangende skal der kunne forevises dokumentation for korrekt anmeldelse hos Erhvervsstyrelsen.
- På forlangende skal der forevises dokumentation for at der er afregnet skat og AM-bidrag efter gældende danske regler.
- At der er totalforbud for alle mod at være påvirket af eller indtage rusmidler på arbejdspladserne i arbejdstiden
- At der skal bæres hjelm hvor der skiltes med påbud og sikkerhedssko (med sømværn) i hele byggeperioden
- At der altid skal bæres refleksbeklædning i henhold til gældende regler, p.t. som klasse 3 – EN 471, ved arbejde på/ved vej og bane.
- Der skal til enhver tid kunne dokumenteres at danske såvel som udenlandske medarbejdere har gennemført nødvendige, lovpligtige arbejdsmiljøkurser samt har retsmæssig anerkendelse af deres danske, hhv. udenlandske uddannelser samt uddannelsescertifikater.

Arbejds miljø og eksternt miljø

Såvel eksternt miljø som arbejdsmiljø prioriteres højt.

Underentreprenørs ledelsesansvar

Det præciseres, at underentreprenøren fuldt og helt har det miljøretlige ledelsesansvar herunder tilsyn og instruktion af arbejdsmiljø over for egne ansatte, og at alene underentreprenøren er forpligtet til konsekvent at indskærpe, sikre og håndhæve de gældende miljøregler over for disse. Uden indskrænkning af omtalte ansvar/pligter og navnlig uden, at Christiansen & Essenbæk herved overtager underentreprenørens ledelsesansvar m.v., kan vi dog over for underentreprenøren og eventuelt på hans vegne påtale ethvert brud på reglerne om arbejdsmiljø og/eller eksternt miljø.

Sikkerhedsarbejde

Underentreprenøren er pligtig at forvise sig om pladsens specifikke regler og retningslinjer. Ansattes overtrædelse kan medføre skriftlig advarsel og ved gentagne eller alvorlig overtrædelse heraf bortvisning fra pladsen. Brud på regler/aftaler om sikkerhed og arbejdsmiljø eller eksternt miljø ("miljøregler") er altid at betragte som en væsentlig misligholdelse. Ved gentagne eller alvorlig påtale af sådanne misligholdelser på pladsen, forbeholder vi os derfor ret til straks at afbryde samarbejdet efter nærværende og principperne i AB 92 §§ 40 og 44. Sikkerhedsarbejdet på pladsen koordineres af bygherrens udpegede arbejdsmiljøkoordinator, der indkalder til regelmæssige sikkerhedsmøder mindst én gang hver anden uge. Underentreprenøren er forpligtet til at være repræsenteret på disse møder. Hvor der skal etableres arbejdsmiljøgrupper, skal underentreprenøren stille med arbejdsmiljørepræsentant samt arbejdsleder.

Underentreprenøren skal kunne fremvise planlægning og dokumenteret egenkontrol af arbejdsmiljø, herunder kontrol af, at de gældende almene sags specifikke arbejdsmiljøregler overholdes. Dokumentation omfatter bl.a. ArbejdsProcesVurderinger (APV'er) for egne arbejder, krancertifikater, påkrævede kursusbeviser, logbog for kontroller iht. Stærkstrømsdirektivet o.l. Dersom en underentreprenør ikke opfylder sine sikkerhedsmæssige forpligtelser, kan koordinatoren – såfremt omstændighederne tilsiger det – uden varsel lade forholdet ordne for underentreprenørens regning.

Plan for sikkerhed og sundhed

Underentreprenøren er pligtig til at komme med input til Plan for Sikkerhed og Sundhed (PSS) og ved sikkerhedsmøder bidrage med relevante rettelselser og tilføjelser til ajourføring af PSS. Som en integreret del af PSS udarbejdes der en byggepladsplan. Af denne vil man kunne orientere sig om omfanget af P-pladser, veje, interimistiske køreveje, stier, flugtveje, placering af førstehjælpsudstyr, oplagspladser m.m.

Uheld og ulykker m.v.

Som del af sin aktive deltagelse i sikkerheds- og miljøarbejdet er underentreprenøren pligtig at rapportere alle uheld, ulykker, påbud, forbud, "nær-ved ulykker" o.l. hændelser til byggeledelsen,

også hvor skadelidte har haft mindre end én dags fravær. Rapporteringen skal omfatte underentreprenørens ulykkesfrekvens samt antal ulykker på byggesagen. Ved uheld eller ulykker, som har haft konsekvenser for det eksterne miljø skal underentreprenøren ligeledes rapportere dette til byggeledelsen. Det samme gælder ved identifikation af ikke-kortlagte forekomster af forurenede jord. Hvad enten der er tale om arbejdsmiljø- eller miljøuheld/-ulykker skal underentreprenøren uden tøven følge de anvisninger, der er angivet i nød- og beredskabsplan for byggesagen.

Skiltning

Advarsels- og henvisningsskilte skal opsættes i henhold til gældende love af de underentreprenører, hvis arbejde betinger dette.

Dokumenteret miljøledelse

Hvor det er aftalt, at underentreprenøren skal præstere og dokumentere miljøledelse, skal planen herfor fremsendes til godkendelse, inden underentreprisen iværksættes. Dokumentation for gennemført egenkontrol af således planlagte kontrolaktiviteter, skal kunne fremvises på byggeledelsens anmodning.

Kemikalier

Der må ikke forefindes kemikalier på byggepladsen, som ikke skal anvendes på byggesagen. Kemikalier på byggepladsen skal være ledsaget af tilhørende leverandør- og arbejdsgiverbrugsanvisninger, der på anmodning skal forevises byggeledelsen. Hvis der anvendes særlig problematiske kemikalier, skal disse behandles i underentreprenørens APV'er og sikker anvendelse skal beskrives i arbejdsinstruktion(er). Ved valg af kemikalier skal substitutionsprincippet efterleves, dvs. ingen stoffer der kan skade miljøet eller arbejdsmiljøet må benyttes på arbejdspladsen, hvis der på markedet findes et mindre miljø- eller arbejdsmiljøskadeligt stof, der kan erstatte det pågældendes funktion. Produkter der indeholder stofferne CFC, PCB, asbest, haloner eller acrylamider må under ingen omstændigheder forefindes på pladsen.

Støv, støj mv.:

Underentreprenøren skal overholde myndighedskrav for støv, støj, vibrationer m.v. samt de eventuelle specielle krav af denne art, der måtte være stillet for projektet. Det påhviler underentreprenøren at foretage de nødvendige undersøgelser, forhåndsregistreringer og løbende registreringer, så myndighedskrav og særlige projektrelaterede krav kan overholdes.

Kvalitetsstyring

Kvalitetsstyringen skal udføres som angivet i udbudsmaterialet, men skal dog som minimum udarbejdes som angivet efterfølgende.

Kvalitetsplan

Den samlede kvalitetsplan for en entreprise udarbejdes af underentreprenøren/leverandøren, og består af en generel del vedrørende organisation, styring og rutiner samt en specifik del vedrørende den for entreprisen planlagte kontrolindsats og dokumentation, hvor al kvalitetskontrol skal dokumenteres. Sagsspecifik kvalitetsplan skal afleveres til byggeledelsen til godkendelse inden arbejdet opstartes.

Underentreprenørens kontrol og dokumentation

Al original kontroldokumentation – herunder følgesedler – skal indsættes i en kontrolmappe, som opbevares og vedligeholdes af underentreprenøren på byggepladsen i hele udførelsesperioden. Udover kontroldokumentationen skal kontrolmappen også indeholde al øvrig relevant kvalitetsdokumentation, som f.eks. dokumentation af kvalifikationer for personale, hvortil der er stillet krav. Tilsynet skal have fuld adgang til kontrolmappen for at kunne kontrollere dennes tilstrækkelighed samt have mulighed for at auditere underentreprenørens kvalitetsstyringssystem. Underentreprenøren skal senest i forbindelse med færdigmelding (anmodning om afleveringsforretning) aflevere 2 kopier af den fulde dokumentation ekskl. Følgesedler i kontrolmappen til byggeledelsen.

Den originale dokumentation i kontrolmappen skal opbevares af underentreprenøren/leverandøren i mindst 5 år og 20 arbejdsdage efter afleveringen, medmindre omstændighederne (efter aftaleforholdet) fordrer en længere opbevaringstid, se hertil AB 92§ 36.

Materialeansvar mv.

Underentreprenøren/leverandøren skal dokumentere, at hans leverandør i overensstemmelse med Supplerende Bestemmelser, har tiltrådt "byggeleveranceklausulen" i AB 92 § 10, stk. 4 om ansvar, springende regres og voldgift. Dokumentation for, at leverancer opfylder de stillede kvalitetskrav m.v., fremsendes – medmindre andet er aftalt – så dokumenterne er os i hænde senest samtidig med leveringen. Underentreprenøren skal så vidt muligt anvende produkter og materialer der er i dokumentet bæredygtigt fremstillet.

Bygherreleverancer

Hvor der er tale om bygherreleverancer påhviler det underentreprenøren nærmere at "rekvirere" (dvs. afkalde) leverancen, at modtage, kontrollere og vedligeholde materialerne samt omgående at rykke for ikke rettidigt leverede materialer, så forsinkelse af opgaven undgås. Eventuel emballage fjernes af underentreprenøren. Eventuelle reklamationer over beskadigede varer, fejlliverancer m.v. skal omgående rettes til leverandøren og samtidig meddeles byggeledelse.

Drift- og vedligehold

Senest i forbindelse med underentreprisens færdigmelding/leverancens levering skal drift- og vedligeholdelsesmateriale samt tegninger m.v. afleveres. Ovennævnte materiale skal leveres sorteret og struktureret i en form efter byggeledelsens anvisning (paradigma udarbejdet for projektet).

Byggepladsforhold

Adgangsforhold

Tilkørsel til byggepladsen skal foregå som angivet på byggepladsplan – og altid efter byggeledelsens anvisninger. Medmindre andet fremgår af udbuds-/aftalegrundlaget, etablerer vi interimveje og anden vejinfrastruktur i sædvanligt omfang og kvalitet. Ydelses-omfanget præciseres konkret på forespørgsel.

Udgiften ved reparation fra overlaster, opgravninger m.v. vil blive pålagt den underentreprenør eller leverandør, som efter byggeledelsens begrundede vurdering er årsag dertil, medmindre denne påviser at være uden skyld i skaden. Det indskræpes, at adgangsveje udlagt for gående færdsel ikke må benyttes til transport med større materiel end håndtrækvogne. Såfremt de udlagte veje ikke er tilstrækkelige til udførelse af de enkelte entrepriser, må den pågældende underentreprenør selv tilvejebringe tilfredsstillende tilkørselsforhold. Hvis der således etableres midlertidige befæstigelsesudover det beskrevne, skal dette ske i samråd med byggeledelsen, og det må påregnes at befæstigelsen skal fjernes igen for underentreprenørens egen regning. Sådanne etablerede befæstigelses skal vederlagsfrit kunne benyttes af andre entreprenører.

Hegn og vagt

Hegn om byggeplads samt vagtordning vil normalt ikke blive etableret.

Firmaskiltning

Firmaskiltning udføres efter aftale med byggeledelsen om art og omfang m.v.

El og vand

Medmindre andet fremgår af udbuds-/aftalegrundlaget, etablerer Christiansen & Essenbæk sædvanlig strømforsyning til pladsen inkl. almindelig underfordeling. Tilsvarende gælder etablering af orienteringsbelysning på pladsens fællesområder. Ydelsesomfanget præciseres konkret på forespørgsel. Al yderligere interimistisk elinstallation herunder arbejdsbelysning og tilslutning af arbejdsskure, skal etableres på den enkelte underentreprenørs bekostning. Christiansen & Essenbæk er ikke ansvarlig for strømafbrydelser. Hvis en underentreprenørs el-værktøj kræver en større installation, skal det nærmere anføres i tilbuddet med klar henvisning hertil.

Medmindre andet fremgår af udbuds-/aftalegrundlaget, etablerer Christiansen & Essenbæk sædvanlig vandforsyning til pladsen inkl. Almindelig underfordeling. Ydelsesomfanget præciseres

konkret på forespørgsel. Al yderligere forsyning eller videre fordeling må etableres/bekostes af de underentreprenører, det måtte have brug derfor. El- og vandforsyning vil først blive etableret i fuldt omfang efter udførelse af terrænregulering og hovedkloak. Christiansen & Essenbæk foretager fremføring af forsyningsledninger til skurbyen.

Skurby mv.

De enkelte underentreprenører skal selv levere egne skurfaciliteter. Herudover skal de enkelte underentreprenører selv betale opstilling, tilslutning, flytning, fjernelse og drift af egne skure. Skurene placeres efter aftale med byggeledelsen og skal fjernes i takt med de enkelte entreprisers afslutning. Skurfaciliteterne skal opfylde de til enhver tid gældende af Arbejdstilsynets udstedte bekendtgørelser, bl.a. bekendtgørelse om bygge- og anlægsarbejde, nr. 1516 af 16.12.2010 samt nr. 775 om indretning af skurvogne o.l. af 17. september 199. Faciliteterne skal sikres bedst muligt.

Oprydning

Den enkelte underentreprenør er selv ansvarlig for oprydning, sortering og oplægning af affald i containere m.v. efter de gældende miljøregler og affaldsregulativer. Hvor der ikke er etableret fælles affaldsordning, betaler den enkelte underentreprenør selv alle omkostninger i forbindelse med bortskaffelse af affaldet. Den enkelte underentreprenør er pligtig at udarbejde en opgørelse over affaldsmængder og fraktioner, herunder genanvendelsesgrad, samt at aflevere denne til byggeledelsen ved entreprisens afslutning/færdigmelding. Såfremt oprydning og henlæggelse af eget affald i container efter byggeledelsens vurdering ikke er tilfredsstillende (dvs. bl.a. i overensstemmelse med AB 92§ 11 stk. 5), foretages disse ydelser – efter forgæves påkrav til underentreprenøren – af Christiansen & Essenbæk. Udgiften hertil fordeles efter byggeledelsens begrundede skøn på de implicerede underentreprenører.

Materialeoplag

Underentreprenørens/leverandørens placering af materialer og materiel på byggepladsen skal foretages i samråd med byggeledelsen og i overensstemmelse med byggepladsplanen. Intet rum i byggeriet må benyttes til lager uden byggeledelsens tilladelse. Ved arbejdstidsophør skal alle produkter, der er omfattet af bekendtgørelse om farlige stoffer og materialer sikres, så uvedkommende ikke har adgang til produkterne. Materialer skal generelt sikres mod værdiforringelse.

Vejrligsforanstaltninger

Byggeriet skal i vinterperioden gennemføres i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse herom. Underentreprenøren er forpligtet til at gennemføre de overenskomstmæssige vinterydelser og medregne udgiften hertil i tilbudssummen, idet udgifter til snerydning dog ikke skal medtages. Snerydning og grusning af fællesområder gennemføres af Christiansen & Essenbæk. Underentreprenøren er forpligtet til at gennemføre særlige vejrligsforanstaltninger (dvs. de ikke-overenskomstmæssige foranstaltninger) samt eventuel snerydning på

egne arbejdsområder. Medmindre andet konkret er bestemt, iværksættes sådanne foranstaltninger som ekstraarbejde efter forudgående aftale med byggeledelsen – se hertil tilføjelsen ad AB 92§ 14.

Udsparinger, huller m.v.

Hvor andet ikke fremgår af den enkelte entreprises særbeskrivelse, påhviler opmærkning af udsparringer, huller m.v. alene den underentreprenør, hvis installationsgenstande m.m. skal gennemføres eller indbygges. Den enkelte underentreprenør skal selv bore installationsgenstande i såvel beton og murværk som lettere konstruktioner. Ligeledes skal underentreprenøren tætte korrekt om gennemføringen. I nedhængte lofter etableres gennemføringer dog altid af loftentreprenøren. Gennemføringer skal ske under fagmæssig respekt for konstruktionens samlede integritet. Den udførende er ansvarlig for, at der efterfølgende etableres korrekt afdækning af huller og udsparringer m.m. Underentreprenøren for installationsgenstande er ansvarlig for fastholdelsen af sine bygningsdele i rette position under lukning af udsparringer, huller m.v.

Supplerende bestemmelser – tilføjelser til AB92

Supplerende bestemmelser knytter sig til "Almindelige betingelser for arbejder og leverancer i bygge- og anlægsvirksomhed, 1992" (AB 92)

Nedenstående bestemmelser er således fravigelser af betingelserne i AB92, jfr. AB92 § 1, stk.3.

Ved modstrid eller anden fortolkningstvivil mellem AB 92 og de nærværende anførte supplerende vilkår, gælder de supplerende vilkår forud for AB 92. I øvrigt er en henvisning til bestemmelser i AB 92 tillige en henvisning til de relaterede supplerende vilkår – og vice versa.

Aftalegrundlaget – Kapitel A

Udbudsforhold § 2

Hovedentreprenøren forbeholder sig ret til at vælge frit mellem de indkomne tilbud, herunder at forhandle samtlige bud, at antage et alternativt tilbud eller eventuelt helt at aflyse udbuddet. Hovedentreprenøren betaler ikke udregningsvederlag uden særskilt aftale.

Tilbudsgrundlag § 3

Hvor intet andet måtte være bestemt skal tilbudssummen gives som en fast pris for hele udførelsesperioden. Angivelser i beskrivelser, tegninger og tilbudslistes m.v. supplerer hinanden. En ydelse skal således medregnes, selvom den kun er angivet ét sted. I tilfælde af uoverensstemmelser er største ydelse gældende. Hvor udbudsdokumenterne herudover måtte give anledning til fortolkningstvivil, kan tilbudsgiver regne med de nedenfor anførte rangordnede dokumentangivelser.

Ydelsesindhold §2 og 3

Tilbudssummen dækker den fulde ydelse i henhold til udbudsmaterialet – inkl. henvisninger m.m. heri – medmindre det tydeligt fremgår af tilbudslistens/-brevets forside, på hvilke punkter tilbuddet afviger derfra. Se endvidere de Generelle Bestemmelser om miljøkrav, pladsforhold m.m.

Alternative ydelser

Der kan i udbudsmaterialet være stillet krav om særlige metoder/materialer. Hvor der tilbydes en herfra afvigende ydelse, og hovedentreprenøren ikke (efter behørig forelæggelse) helt afviser benyttelsen, indestår underentreprenøren altid for, at den valgte løsning er ligeværdig med den i udbudsmaterialet anviste. Påvisning af jævnbyrdighed påhviler til enhver tid underentreprenøren. Tilsvarende gælder, hvor underentreprenøren ønsker anvendt et andet fabrikat/produkt end angivet i udbudsmaterialet som reference for art eller kvalitet m.m. – dvs. som en ”som-ydelse” e.l.

Vedståelse af tilbud § 3, stk.5

Tilbud skal vedstås i 60 arbejdsdage, medmindre andet er bestemt ved udbuddet. Tilbudsgivere, hvis bud ikke antages, underrettes dog snarest muligt.

Aftalegrundlaget § 4

Hovedentreprenøren benytter almindeligvis følgende aftalegrundlag ved kontraktindgåelsen:

1. Underentreprisekontrakten (inklusive tiltrådte tilbudsforbehold m.m.)
2. Nærværende fællesbetingelser, herunder AB 92
3. Projektmateriale som er revideret eller indforhandlet efter tilbudsdagen.
4. Eventuelle rettelsesblade
5. 5. Udbudsbrevet
6. De for entreprisen i øvrigt gældende tegninger, beskrivelser, tidsplaner m.v.
7. Evt. udvalgte vilkår i bygherrens udbudsmateriale, hvis der er henvist dertil ved underentrepriseudbuddet.
8. Underentreprenørens tilbud

Ved uoverensstemmelser e.l. skal dokumenterne gælde i nævnte rækkefølge.

Overdragelse af udførelsesret § 5

Det skal klart og specificeret fremgå af tilbuddet, hvis underentreprenøren forudsætter, at udførelsen af ikke ubetydelige dele af opdraget eller ikke uvæsentlige ydelser på pladsen, kan overlades til andre. I den forbindelse skal tredjemands navn – om muligt – angives.

Sikkerhedsstillelse og forsikring – Kapitel B

Entreprenørens sikkerhedsstillelse § 6

Ved tillægsarbejder har hovedentreprenøren ret til at kræve supplerende sikkerhedsstillelse, så sikkerhedsstillelsen stedse modsvarer den nye entrepriserum. Hovedentreprenøren kan på ethvert tidspunkt efter indgåelse af tillægsarbejder kræve den supplerende sikkerhedsstillelse, hvilket skal ske uden at underentreprenøren har krav på ekstrabetaling herfor.

Entreprisens udførelse – Kapitel C

Projektgennemgang, kvalitetsstyring, prøver og kontrol m.m. § 11

Underentreprenøren er pligtig at deltage i projektgennemgangsmøder sammen med hovedentreprenøren og de projekterende teknikere. I Generelle Bestemmelser gives nærmere forskrifter for bl.a. kvalitetsstyring, prøver, dokumentation og kontrolmålinger.

Risiko og vedligeholdelse § 12

Underentreprenøren har vedligeholdelsespligten og bærer risikoen for sit arbejde i samme omfang og udstrækning, som hovedentreprenøren tilsvarende hæfter herfor i forhold til bygherren. Dette gælder tilsvarende for ydelser der præsteres som regningsarbejde.

Risiko m.m. ved leveranceaftaler § 12

Ved kontrakter der udelukkende vedrører rene leverancer, overgår risikoen og vedligeholdelsespligten til hovedentreprenøren (køber), når leverance er aflæst på anvist sted i kontraktmæssig stand og hovedentreprenøren skriftlig har bekræftet besiddelsen.

Ændringsarbejder § 14

Ændringsarbejder skal, medmindre andet aftales med byggeledelsen, udføres på samme vilkår, som er gældende for entreprisen i øvrigt.

Ændringsaftalen § 14

Ethvert ændringsarbejde – jf. dog AB 92§ 15 stk. 3 – skal være skriftligt aftalt i form af aftaleseddel, der er underskrevet af byggeledelse. Det påhviler underentreprenøren i tide at tage initiativ hertil. En aftale der fremgår af byggemødereferater med videre er ikke at sidestille med en aftaleseddel. Det fremhæves, at ovennævnte reklamations- og formkrav kan håndhæves uanset ydelsens karakter og selvom underentreprenøren finder, at ydelsen stiltiende/mundtligt er rekvireret eller at hovedentreprenøren burde have haft kendskab til selve præstationen. Klausulen kan derved indebære en afvigelse fra retspraksis.

Afregning ved ændringsarbejder m.v. § 14, stk.3

Hovedentreprenøren kan kræve ændringsarbejder udført som tilbudsarbejde, medmindre dette er usædvanligt for den pågældende type ydelser. Indeholder kontraktgrundlaget ikke bestemmelser

om ekstraydelsens afregning, kan hovedentreprenøren altid, som betingelse for overdragelse af opdraget – kræve dokumentation for, at underentreprenørens pris eller afregningsgrundlag er sædvanlig for den pågældende ydelse og i øvrigt harmonerer nøje med kalkulationsgrundlaget for det øvrige arbejde.

Vejrligsforanstaltninger § 14

Byggeriet skal i vinterperioden gennemføres i henhold til den til enhver tid gældende bekendtgørelse herom. Underentreprenøren er forpligtet til at gennemføre de overenskomstmæssige vinterydelser og medregne udgiften hertil i tilbudssummen, idet udgifter til snerydning dog ikke skal medtages. Snerydning og grusning af fællesområder gennemføres af Christiansen & Essenbæk. Underentreprenøren er forpligtet til at gennemføre særlige vejrligsforanstaltninger (dvs. de ikke-overenskomstmæssige foranstaltninger) samt eventuel snerydning på egne arbejdsområder. Medmindre andet konkret er bestemt, iværksættes sådanne foranstaltninger som ekstraarbejde efter forudgående aftale med byggeledelsen.

Overtagelsessyn § 15 / § 20

Ved overgang fra en entreprise til en anden, er den overtagende underentreprenør pligtig – ved dokumenteret overtagelseskontrol – straks at påtale synlige svigt ved forudgående arbejder, som kan få indflydelse på hans egne ydelser. Tilsidesættes denne pligt, må underentreprenøren selv bære alle merudgifter, som følger af en eventuel senere afhjælpningsindsats. I øvrigt gælder reglerne i AB 92 § 15 stk. 1 -3.

Byggemøder m.m. § 19

Såfremt der ikke senest på det næstfølgende byggemøde gøres indsigelse mod mødereferatets ordlyd/indhold eller opmærksomheden henledes på, at referatet ikke er modtaget, betragtes det som både modtaget og tiltrådt.

Bygherrens betalingsforpligtelser – Kapitel D

Almindelige betalingsvilkår § 22

Der ydes kun a'contobetaling for materialer m.v., der er indbygget i bygværket. Aftalte interimsydelser (stilladser m.m.) anses for "indbygget", når de tjener pladsaktiviteterne m.m. som forudsat. Ved rene leveranceaftaler betales dog for ydelser, der er leveret på pladsen som aftalt på anvist sted. Princippet for den nærmere opstilling af a'contobegæringer aftales med hovedentreprenøren, der herefter kan anvise anden opstilling. A'contobegæringen skal være hovedentreprenøren i hænde senest d. 25. i måneden, omfattende det i den pågældende måned eller fra sidste begæring udførte arbejde m.v. Betalingsfristen er løbende måned plus 30 dage.

I rene leveranceforhold skal a'contobegæringen dog senest være modtaget den 2. arbejdsdag i den levering følgende måned. Ved fristoverskridelser henføres begæringen – uanset evt. afvigende datering af faktura – altid til modtagelsesmåneden.

Betalingsfristen er løbende måned plus 30 kalenderdage – med forfaldstid på periodens sidste dag.

Modregning § 23

Det præciseres, at hvor ufravigelige lovregler ikke er til hindring derfor, kan hovedentreprenøren foretage modregning eller tilbagehold i betalingerne til underentreprenøren for enhver skyld, som denne måtte have i forhold til hovedentreprenøren. Dette gælder uden hensyn til om skylden udspringer af nærværende eller andre retsforhold parterne imellem.

Tidsfristforlængelse og forsinkelse – Kapitel E

Vederlagsfri forcering § 24

Ved underentreprenørens ansvarspådragende forsinkelse af en aftalt del - eller sluttermin – eller hvor der foreligger åbenbar fare for sådan misligholdelse – er underentreprenøren forpligtet til omgående at præstere vederlagsfri forcering, ved mærkbar opmanding og/eller indsættelse af yderligere materiel m.v. Efterkommes et skriftligt påkrav herom fra hovedentreprenøren ikke eller skønnes underentreprenørens forcering trods påkrav ikke tilstrækkelig virksom – kan hovedentreprenøren, når terminen er overskredet, indsætte de påkrævede forceringsressourcer for underentreprenørens regning. Ovennævnte resulterer ikke i nogen ændring af underentreprenørens oprindeligt forudsatte vedligeholdelsespligt eller risiko for det pågældende arbejdes fulde konditionsmæssighed.

Ret til forskydning af tidsplan § 24 / § 27

Ved udarbejdelse af detailtidsplaner m.v. har hovedentreprenøren, indtil 10 arbejdsdage før den planlagte tid for aktiviteterne iværksættelse på pladsen, ret til at kræve at underentreprenøren affinder sig med op til 30 arbejdsdages parallel tidsforskydning af entreprisens start- og færdiggørelsestermin (tidsplanen).

Tidsforskydning uden kompensation § 26 / § 27

Tidsforskydning i anledning af detailplanlægning m.v., giver ikke ret til erstatning eller godtgørelse. Dokumenterede merudgifter til snerydning og ikkeoverenskomstmæssige vinterforanstaltninger betales dog i samme omfang, som i øvrigt måtte være - eller blive - aftalt for arbejder i vinterperioden.

Underentreprenøren skal tåle tidsforskydning, uden ændring af det til arbejdets udførelse forudsatte antal arbejdsdage.

Arbejdets aflevering – Kapitel F

Indkaldelse m.v. til afleveringsforretning § 28

Hovedentreprenøren kan lade indkaldelse til (endelig) afleveringsforretning afvente tidspunktet for arbejdets aflevering til bygherren. Eventuelle forudgående tekniske ”færdigsyn” e.l. ændrer ikke herved. Fristen på 10 arbejdsdage i AB 92 § 28 stk. 1 og stk. 3 regnes i så fald tidligst fra samme tidspunkt.

Samlet aflevering § 28

Medmindre andet udtrykkeligt er skriftligt aftalt, foretages samlet aflevering til hovedentreprenøren.

Mangler ved arbejdet – Kapitel G

Mangelfuld kvalitetsstyring m.v. § 30

Det præciseres, at såfremt underentreprenøren ikke løbende præsterer og dokumenterer (aftalt) kvalitets- og/eller miljøstyring, drift- og vedligeholdelsesplaner m.v. foreligger der efter AB 92 en mangel, der bl.a. berettiger til at foretage tilbagehold i betalingerne. Medmindre misligholdelsens væsentlighed eller konsekvenser for hovedentreprenøren kan begrunde andet, vil tilbageholdet kunne udgøre indtil 10 % af betalingskravet for samtlige af de arbejder m.v. som svigtet knytter sig til. Der henvises endvidere til AB 92 § 34 (afslag) samt § 36 stk. 2, nr. 2 (forlænget ansvarsperiode).

Afhjælpningsret og – pligt § 32

Tidsrummet for underentreprenørens afhjælpningspligt og ret fastsættes til 5 år og 20 arbejdsdage fra arbejdets aflevering, jf. dog AB 92 § 36 stk. 3 vedrørende anlægsarbejder.

Ansvarsophør ved byggeopdrag o.l. § 36

Hovedentreprenøren kan rette mangelkrav mod underentreprenøren i yderligere 20 arbejdsdage udover de i AB 92 § 36 stk. 1 anførte 5 år.

Ansvarsperiode

For alle entrepriser, som Hovedentreprenøren udfører for private bygherrer, og som Underentreprenøren udfører som Underentreprenør for Hovedentreprenøren, aftaler parterne, at AB 92 § 36 fraveget, idet den til enhver tid gældende forældelseslov, p.t. lovbekendtgørelse nr. 1063 af 28.8.2013, er gældende mellem parterne således, at underentreprenøren kan have et mangelansvar i op til 10 år fra afleveringen, idet Underentreprenøren accepterer at have samme hæftelsesperiode, som Hovedentreprenøren har overfor sin bygherre. Underentreprenøren er samtidig forpligtet til at sikre, at materialer og andre leverancer til arbejdet skal være leveret med samme ansvarsperiode, som Hovedentreprenøren har overfor sin bygherre.

1 og 5 års eftersyn – Kapitel H

1-års gennemgang § 37

Fristen for 1-års gennemgang i AB 92 § 37 ændres til 1 år og 20 arbejdsdage efter afleveringen.

5-års gennemgang § 38

Fristen for 5-års gennemgangen i AB 92 § 38 ændres til 5 år og 20 arbejdsdage efter afleveringen.

Særligt om ophævelse – Kapitel I

Hovedentreprenørens afbestilling § 40

Hæver hovedentreprenøren eller bygherren hovedentreprisaftalen kan hovedentreprenøren straks afbestille underentreprisen mod fuldt ud at yde underentreprenøren godtgørelse i overensstemmelse med princippet i AB 92 § 15 stk. 5, sidste punktum, hvorefter der ikke ydes godtgørelse for underentreprenørens mistede fortjeneste ved ikke at udføre arbejdet.

Gener for arbejds- eller eksternt miljø

Der henvises til Generelle Bestemmelser om den umiddelbare hæveadgang ved misligholdelse af regler/aftaler om sikkerhed, arbejds- eller eksternt miljø

Illegal arbejdskraft, arbejdskonflikter m.m.

Underentreprisaftalen kan ophæves uden varsel, hvis underentreprenøren benytter illegal arbejdskraft. Tilsvarende gælder, hvor arbejdsforhold hos underentreprenøren resulterer i krav fra faglige organisationer om at indgå en kollektiv overenskomst og dette medfører – eller må forventes at medføre – en lovlig konflikt, der standser eller forsinker arbejdet. Se hertil Generelle Bestemmelser.

Tvister – Kapitel J

Udgangspunktet for parternes tvistebehandling er reglerne i AB92, kapitel J, men såfremt Hovedentreprenørens bygherre eller andre foranlediget af byggesagen måtte indlede eller inddrage Hovedentreprenøren i en skønssag eller retssag ved de almindelige domstole, accepterer Underentreprenøren hermed – agtet voldgiftsklausulen – at kunne inddrages / adciteres i en sådan tvistebehandling og lade sig binde heraf.